

12.2.2026

Dnro 654/03.04.04.04.33/2024

Asia Malminetsintälupaa koskeva valitus

Valittaja Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry

Luvanhakija Kultatie Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 13.2.2024, lupatunnus ML2018:0001

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (jäljempänä Tukes) on myöntänyt Kultatie Oy:lle malminetsintäluvan ML2018:0001 (Perämäki). Malminetsintäalue sijaitsee Jokioisten kunnan ja Someron kaupungin alueella ja sen pinta-ala on 486,56 hehtaaria. Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät päätökseen liitetystä lupakartasta. Päätös on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Päätöksessä yksilöityihin aikaisempiin tutkimustöihin perustuen hakija otaksuu alueella olevan kultaa (Au), kuparia (Cu), sinkkiä (Zn) ja litiumia (Li).

Päätökseen sisältyvät muun ohella seuraavat, yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset:

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

2. Määräys tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Tutkimustöitä ja -tuloksia koskevaan vuosittaiseen selvitykseen on sisällytettävä: käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät, yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja pääasialliset tulokset. (– –) Kunkin kalenterivuoden tutkimustöistä ja -tuloksista on raportoitava seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä, ellei toisin ohjeisteta.

3. Määräys jälkitoimenpiteiden ajankohdasta ja ilmoittamisesta kaivosviranomaiselle

Kun malminetsintälupa on rauennut osittain, kokonaan tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on raukeavilta alueilta:

- 1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

(– –)

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa sallituilla menetelmillä (lupamääräys 1, menetelmät 1–3) ei synny kaivannaisjätettä. Malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

(– –)

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Tässä malminetsintäluvassa ML2018:0001 määrätään lupakohtainen 3 500 euron suuruinen vakuus. Vakuus asetetaan pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitettun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä malminetsintäluvassa määrätty vakuus on asetettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintä lupa on tullut lainvoimaiseksi, luvanhaltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: – – Valvontahavaintojen perusteella tyypillisimpien malminetsintäalueilla sattuvan vahingon suuruusluokka on linjassa tässä luvassa määrätyn vakuuden kanssa. Kaivosviranomaisen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätynyt määrättyyn vakuuteen. Luvassa sallitut geofysikaaliset- ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai maaperä- ja kallioperänäytteenotto tai tutkimusojat eivät aiheuta merkittävää vahinkoa ympäristölle tai luonnolle, kun tutkimustyö suoritetaan lupamääräyksiä noudattaen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat lähinnä yksittäiset puustovahingot.

– –

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta

Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Tämän päätöksen liitteessä 1 tarkoitettulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen ei tarvita erillistä maastoliikennelupaa. Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaustoimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100 m³/vrk, on toimittava siten kuin vesilain 2. luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain 17§:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintäluvun haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareitit teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden

maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 metrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnistheet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät on kirjattu lupamääräykseen 1. Sallituilla malminetsintämenetelmillä ei vaikeuteta oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista, ei aiheuteta olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä merkittävää maisemallista haittaa. Sallituilla tutkimustoimilla ei myöskään aiheuteta merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta, kun tutkimukset suoritetaan päätöksessä sallituilla menetelmillä sallittuina ajankohtina.

Tällä malminetsintäluvalla ei ole tarkoituksena tehdä koelouhintaa taikka laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä, eikä toimintaa myöskään ole suunniteltu asemakaava-alueelle. Sallittujen, kohteella hetkellisesti suoritettavien tutkimustoimien ei voida myöskään katsoa häiritsevän merkittävästi Suomen pesimälintuja, jotka ovat suurelta osin luonnonsuojelulaille rauhoitettuja. (–)

Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Tutkimuskairauksissa merkittävästi kertyvä kairaussoija ja kivimurska tulee kerätä pois maastosta.

Alueelta tunnetaan metsälain 10 §:ssä mainittuja kohteita. Vaikka metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla, tutkimuksia suunniteltaessa myös edellä mainitut kohteet tulee huomioida suoritettaessa tutkimustoimia.

(–)

Alueelle ei ole perustettuja luonnonsuojelualueita, mutta tutkimusalueella saattaa olla liito-oravan elinympäristö. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla kielletty. Liito-oravan pesäpuita ei saa poistaa, ja tunnetun

elinympäristön läheisyydessä puiden poistamisesta tulee aina ilmoittaa etukäteen Varsinais-Suomen ELY-keskukselle tai Hämeen ELY-keskukselle. Mahdolliset lajihavainnot tulee myös ilmoittaa Varsinais-Suomen ELY-keskukselle tai Hämeen ELY-keskukselle ja huomioida tutkimuksia suunniteltaessa.

(--)

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaisille Hämeen ELY-keskukselle, Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, Turun Museokeskukselle ja Hämeenlinnan kaupunginmuseolle. Lähtökohtaisesti luvanhaltijalla ei ole kaivoslaisia asetettua yleistä inventointivelvollisuutta kasvillisuus- tai luontokartoituksille varovaisuusperiaate huomioiden, eikä sellaista edellytetä muiltakaan samankaltaisia vaikutuksia aiheuttavilta maankäyttömuodoilta suojelualueiden ulkopuolella.

Siirtyminen lupa-alueelle, ja lupa-alueella liikkuminen on sulanmaan aikana pyrittävä suunnittelemaan niin, että luontaisia aukkoja ja olemassa olevia uria käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee ensisijaisesti välttää sulanmaan aikana.

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Koneellinen tutkimus ja näytteenotto alueilla, joilla on olemassa vaarana, että tutkimukset tai liikkuminen aiheuttaa maaperään vahinkoja (suot), tulee suorittaa aina ajankohtana, jolloin maaperä on jäänyt. Tutkimusmontut ja kuopat tulee merkitä huomiokepein sekä luiskata loiva reunaisiksi päistään niiden ollessa auki ja sisältävän putoamisvaaran. Tutkimusten päätyttyä tutkimusmontut, -kuopat ja -ojat on täytettävä ja maisemoitava.

(--)

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Tukesin päätös on ensisijaisesti kumottava ja lupahakemus hylättävä. Toissijaisesti päätöstä on muutettava seuraavasti: Luvassa on määrättävä, milloin ja mihin vuodenaikaan malminetsintää saa suorittaa. Lupaan on liitettävä yksilöity suunnitelma siitä, millä alueilla ja missä laajuudessa kairauksia, tutkimuskaivantoja tai oja toteutetaan, ja tutkimusalueet on kohdistettava siten, että niistä ei aiheudu haittaa luonnolle ja ympäristölle. Lupamääräyksessä 2 tarkoitettua selvitysvelvollisuutta on laajennettava ja sen on oltava yksityiskohtaisempi. Hakija on velvoitettava laatimaan kaivoslain ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen mukainen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Vakuuden määrä on nostettava 350 000 euroon. Hakija on velvoitettava laatimaan kattavat luontoselvitykset ennen malminetsintätoimien toteuttamista ja niiden jälkeen.

Perustelut

Alueella on tehty aiemmin malminetsintää ja hyödynnettäviä määriä kaivosmineraaleja ei ole löytynyt. Hakijan otaksuma alueella olevista kaivosmineraaleista on näin ollen virheellinen ja malminetsintä on tarpeetonta.

Lupapäätöksessä ei ole määritelty, milloin malminetsintätoimia on sallittua tehdä. Päätöksessä ei ole siten huomioitu muun muassa lintujen pesintärauhaa tai alueellisten sade- ja vedenvirtausmäärien vaikutusta luonnontilan muutoksiin ja ympäristön saastumiseen.

Malminetsijällä on velvollisuus tuottaa riittävä tietotaso toimistaan ja niiden vaikutuksista. Hakijan tulee erityisesti esittää tutkimustiedot ympäristölle haitallisista aineista ja niiden määrästä esimerkiksi kairaussoijassa. Lisäksi hakijan on esitettävä selvitys siitä, miten mahdolliset haitat on minimoitu. Hakijalla on kaivoslain ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen mukainen velvollisuus myös jätehuoltosuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen.

Hakijalta edellytettävän vakuuden on oltava oikeassa suhteessa toiminnan mahdollisiin pitkäaikaisiin vaikutuksiin. Pitkän aikavälin mahdollisia haittoja ovat pohjaveden tihkuminen kairausreikiin ja kairaustulppien pettämisen jälkeen ympäristöön.

Kattavien luontoselvitysten edellyttäminen hakijalta on perusteltua, koska luvan myöntäjä ei kykene arvioimaan toiminnan mahdollisia haittavaikutuksia luonnolle, lintujen pesinnälle sekä uhanalaisille ja rauhoitetuille lajeille.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on antanut lausunnon.

Kultatie Oy on antanut selityksen.

Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry:lle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Vastaselitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Hakijan arvio alueella olevista kaivosmineraaleista

Luvanhakija on kaivoslain 34 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla esittänyt lupahakemuksessaan alustavan arvion alueella olevista kaivosmineraaleista ja sen, mihin arvion perustuu. Valituksenalainen päätös ei ole lainvastainen sillä valituksessa esitetyllä perusteella, että alueella on tehty jo aikaisemmin

malminetsintää ja hakijan otaksuma alueella olevista kaivosmineraaleista on valittajan käsityksen mukaan virheellinen.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tarve

Kaivoslain 13 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on laadittava 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista.

Kaivoslain 34 §:n 4 momentin (259/2017) mukaan malminetsintälupaa koskevaan hakemukseen on lisäksi liitettävä kaivannaisjätteenjätehuoltosuunnitelma, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla.

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lain 13 §:n 1 ja 2 momentin kohdalla muun ohella seuraavaa: ”Yleensä malminetsinnän jäte on pilaantumaton maa-ainesta ja sitä syntyy vain vähäisiä määriä. Jonkin verran voi syntyä myös pysyväksi jätteeksi katsottavaa kiviainesjätettä. Sen vuoksi 1 momentissa vaaditut toimenpiteet voivat käytännössä yleensä olla hyvin vähäisiä ja 2 momentissa tarkoitettu jätehuoltosuunnitelma varsin yleispiirteinen. Jos malminetsintää tehdään sellaisilla menetelmillä, joista ei synny jätettä, ei jätehuoltosuunnitelmaakaan ole laadittava. Asia olisi kuitenkin selvitettävä malminetsintälupahakemuksessa.”

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 3 §:n 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä kaivoslain 13 §:ssä säädetään, jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) pääpiirteiset tiedot malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista;
- 2) arvio maa- ja kiviainesjätteen kokonaismäärästä ja suunnitelma jätteenhyödyntämisestä ja muusta käsittelystä;
- 3) tiedot maa- ja kiviainesjätteen merkittävistä ympäristövaikutuksista;
- 4) tiedot jätealuetta koskevista jälkitoimenpiteistä malminetsintäalueella.

Saman pykälän 3 momentin mukaan jätehuoltosuunnitelmassa on lisäksi esitettävä muut sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely on järjestetty kaivoslain ja tämän asetuksen mukaisesti.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Korkein hallinto-oikeus on ennakkopäätöksessään KHO:2024:97 katsonut, että syväkairauksessa maanpinnalle nouseva, kairauksen jäädytysveteen sekoittunut hienojakoinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslaissa tarkoitettua kaivannaisjätettä.

Tukesin valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 4 on todettu, ettei malminetsinnästä synny luvassa myönnettyillä menetelmillä kaivannaisjätettä. Tukesin päätöksessä ei kuitenkaan ole esitetty esimerkiksi kairausvyvyksiin ja kallioperän laatuun perustuvaa arviota maan pinnalle nousevan kairaussoijan määrästä. Tukesin päätöksestä ei siten käy ilmi, millä perusteella Tukes on katsonut, ettei luvassa tarkoitettussa kairauksessa synny lainkaan kaivannaisjätettä ja ettei hakijalta ole tämän vuoksi pidetty tarpeellisena vaatia jätehuoltosuunnitelmaa. Tukes ei ole siten tältä osin perustellut päätöstään hallintolain 45 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Tukesin päätöksen lupamääräys 4 on otsikoitu ”Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta”. Määräyksessä on toistettu kaivoslain 13 §:n 1 momentin säännös malminetsintäluvan haltijan velvollisuudesta huolehtia maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan edellä sanottujen velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavista toimenpiteistä on kuitenkin laadittava jätehuoltosuunnitelma, joka edellä selostetun kaivoslain 34 §:n 4 momentin mukaan on liitettävä malminetsintälupaa koskevaan hakemukseen, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla. Päätöksen lupamääräys 4 on siten tältä osin epäselvä ja ristiriidassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa koskevien kaivoslain säännösten kanssa.

Asiassa on seuraavaksi ratkaistava, onko Tukesin päätös edellä kerrottujen menettelyvirheiden vuoksi kumottava ja asia palautettava sille uudelleen käsiteltäväksi. Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksestä KHO:2024:97 ilmenevät seikat huomioon ottaen asiassa on kiinnitettävä huomiota ainakin kairauksessa maan pinnalle nousevan kairaussoijan arvioituun määrään sekä siihen, sijaitseeko alue pohjavesialueella ja sijoittuuko kairausreikien läheisyyteen luonnonsuojelulla tarkoitettuja erityisesti suojeltavia kohteita.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen malminetsintälupahakemuksesta 12.1.2024 antamasta lausunnosta ilmenee muun ohella, että tutkimusalueen poikki etelä-pohjois-suuntaisena virtaavan Haapajoen varrella sijaitsee metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä. Luonnonsuojelulain nojalla suojattuja luontoarvoja ei ole tiedossa malminetsintäalueen Jokioisille sijoittuvalta osalta. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että alueella ei ole tehty kattavaa luontoselvitystä. Jotta ELY-keskus voisi ottaa kantaa siihen, aiheutuuko malminetsinnästä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa tai harvinaisten ja arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, hakijaa tulisi edellyttää tekemään malminetsintäalueelta luontoselvitys. Tutkimusalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Alueella ei ole tiedossa olevia olevan lähteitä tai tihkupintoja (tarkasteltu maastokartan mukaan).

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen malminetsintälupahakemuksesta 27.12.2023 antamasta lausunnosta käy muun ohella ilmi, että ELY-keskuksella ei ole tiedossa malminetsintäalueen Someroon sijoittuvalta alueelta luonnonsuojelulain suojaamia luontoarvoja. Alueelle ei ole kuitenkaan laadittu yleiskaavaa tai asemakaavaa, joiden yhteydessä olisi laadittu luontoselvityksiä. Käytännössä alueelta ei ole siten kerätty luontotietoa. Jotta ELY-keskus voisi ottaa kantaa siihen, aiheutuuko malminetsinnästä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteisiin, hakijaa tulisi edellyttää tekemään malminetsintäalueelta luontoselvitys. Alueella on peltojen lisäksi metsäisiä alueita, joten merkittävien luontoarvojen olemassaolo ei ole ilman luontoselvitystä riittävästi poissuljettavissa. Malminetsintäalueella tai sen läheisyydessä ei ole luokiteltuja pohjavesialueita.

Tukesin valituksenalaisesta päätöksestä ilmenee, että malminetsintäalupa-alueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita.

Malminetsintäalueen pinta-ala on noin 487 hehtaaria ja valituksenalaisessa päätöksessä ei ole rajoitettu kairausten määrää, joten kairauksissa maan pinnalle nousevan kairaussoijan määrää ei voida ennalta arvioiden pitää vähäisenä. Kun otetaan kuitenkin huomioon, että malminetsintäalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelu- tai suojeluohjelma-alueita, Natura 2000 -verkoston kohteita eikä luokiteltuja pohjavesialueita ja valituksenalaisen päätökseen sisältyvä lupamääräys edellyttää tutkimuskairauksissa merkittävästi kertyvän kairaussoijan ja kivimurskan keräämistä pois maastosta, valituksenalaista päätöstä ei ole näissä olosuhteissa syytä kumota eikä asiaa palauttaa Tukesille uudelleen käsiteltäväksi.

Muut asian selvittämistä ja päätöksen sisällöllistä lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet

Sovellettavat oikeusohjeet

Kaivoslain 11 §:n 2 momentin (621/2011) mukaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin mukaan lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa (259/2017);
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);

4) toiminnan edellytyksistä:

a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;

b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;

5) toimintaa koskevista suunnitelmista;

6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus;

7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Kaivoslain 45 §:n mukaan malminetsintälupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että tässä laissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Kaivoslain 51 §:n 2 momentin (621/2011) mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;

(– –)

9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;

10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

11) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Kaivoslain 107 §:n (621/2011) mukaan malminetsintäluvan haltijan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

Kaivoslain 109 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE273/2009 vp) on 109 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu, että vakuuden lajiin ja suuruuteen vaikuttaisivat toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat lupamääräykset. Malminetsintälupaan sisältyvän vakuuden määrää asettaessa kaivosviranomaisen olisi erityisesti arvioitava 15 §:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan todennäköisyys.

*Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi**Yleistä*

Kysymystä siitä, voidaanko malminetsintä lupa myöntää, arvioidaan kaivoslaissa säädettyjen edellytysten ja esteiden perusteella. Lupa on myönnettävä, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Malminetsintälupahakemuksen mukaan aluetta on tutkinut aikaisemmin Geologian tutkimuskeskus, joka kairaustutkimuksissaan paikansi kultamineralisaation välittömästi haettavan lupa-alueen itäpuolelta. Myöhemmin Avalon Minerals Ltd suoritti lisää kairauksia ja geofysikaalisia mittauksia mainitussa kohteessa. Kairaustuloksen, geofysiikan mittauksen sekä geologisen tulkinnan perusteella mineralisaation arvioidaan jatkuvan haettavalle alueelle. Jokamiehen oikeuden piiriin kuuluvan maastotarkastelun lisäksi hakijan on tarkoitus suorittaa alueella neljän vuoden aikana tutkimuksia, jotka voivat sisältää geofysikaalisia mittauksia, jotka vaativat maastoajoneuvojen käyttöä, kalliosydännäytteenottoa kairaamalla, koneellista geokemiallista maaperänäytteenottoa, kallion koneellista paljastamista ja tutkimusojitusta sekä uranäytteenottoa.

Alueen luontoarvoja sekä toiminnan luonto- ja ympäristövaikutuksia koskevien selvitysten riittävyys

Asiassa saadun selvityksen mukaan lupa-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelu- tai suojeluohjelma-alueita, Natura 2000 -verkoston kohteita eikä luokiteltuja pohjavesialueita. Malminetsintälupahakemuksen mukaan ainoastaan kaivauksia edellyttävillä tutkimuksilla on vaikutusta kohteen välittömään fyysiseen ympäristöön. Hakemuksessa on edelleen arvioitu, että muilla tutkimuksilla ei ole vaikutusta ympäristöön, luonnonsuojeluun, vesistöihin, pohjaveteen, ihmiseen ja maa- tai kallioperään.

Kun otetaan huomioon lupapäätöksellä sallittujen tutkimustoimenpiteiden laatu ja päätökseen sisältyvät lupamääräykset, toiminnan ympäristövaikutuksista ja alueen merkittävistä luontoarvoista on esitetty lupaharkinnan kannalta riittävä selvitys, vaikka malminetsintäalueelta ei ole laadittu erillistä luontoselvitystä. Lupahakemus liiteasiakirjoineen on sisältänyt lupaharkinnan kannalta riittävän kaivoslain 34 §:n 2 momentissa ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:ssä tarkoitetun selvityksen. Edellä mainitulla perusteella myöskään lupapäätöksessä ei ole ollut tarpeen velvoittaa luvanhakijaa laatimaan malminetsintäalueelta luontoselvitystä.

Toiminnan vaikutukset ja lupamääräysten riittävyys

Edellä todetuvin tavoin lupa-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelu- tai suojeluohjelma-alueita, Natura 2000 -verkoston kohteita eikä luokiteltuja pohjavesialueita. ELY-keskukset eivät ole

lausunnoissaan tuoneet esiin, että malminetsintäalueelle sijoittuisi erityisiä luontoarvoja. Kun lisäksi otetaan huomioon sallittujen tutkimustoimenpiteiden laatu sekä se, että päätöksiin sisältyvillä lupamääräyksillä on kielletty merkittävien muutosten aiheuttaminen luonnonolosuhteissa ja asetettu luvanhaltijalle velvoite esittää luonnonsuojelulain noudattamista valvoville ELY-keskuksille tarkka tutkimussuunnitelma ennen toiminnan aloittamista, päätöksessä on annettu riittävät määräykset luonnonolosuhteisiin ja lajien suojeluun liittyen. Lupamääräykset huomioiden malminetsinnästä ei muutoinkaan ennalta arvioiden voida katsoa aiheutuvan kaivoslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia. Päätöksessä on annettu toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset.

Vakuus

Määrättävän vakuuden tarkoitus on varmistaa kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttäminen. Tukes on vakuutta määrätessään ottanut huomioon malminetsintäalueen olosuhteet, toiminnan laadun ja laajuuden sekä annetut lupamääräykset. Asiassa ei ole annettujen lausuntojen perusteella tai muutoinkaan ilmennyt sellaisia malminetsintäalueeseen liittyviä erityispiirteitä, joiden perusteella vakuuden määrää ei alueen olosuhteet sekä luvan mahdollistamien etsintätoimien laatu ja laajuus huomioon ottaen olisi pidettävä riittävänä malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvan vahingon ja haitan sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Yhteenveto

Valituksenalainen päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen, joten sitä ei ole syytä muuttaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kaivoslaki 9 § 1 momentti ja 11 § 1 momentti
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta 12 §

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maria Jokinen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Virpi Juujärvi ja Maria Jokinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asiantuntijajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, laskutetaan myöhemmin (Tuomioistuinmaksulaki 2 § ja oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta)

Oikeudenkäyntimaksun määräämiseen saa vaatia oikaisua alla ilmenevällä tavalla.

Jäljennös maksutta

Kultatie Oy

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Jokioisten kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Someron kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)